

Remissvar

Datum 2021-04-15
Diarienumr 2020-11116

1 (7)

Förslag till föreskrifter/allmänna råd

Remissinstans Räddningstjänsten Storgöteborg	Diarienumr RSG: 0017/21
Adress Box 5204, 402 24 Göteborg	
Epostadress raddningstjansten@rsgbg.se	

Övergripande synpunkter

- Det finns en förväntan på att handlingsprogrammen ska bli mer konkreta, hålla högre kvalitet och bli mer jämförbara. Samtidigt ska de vara ett politiskt styrdokument och hålla en övergripande nivå. Förslaget till föreskrifter och allmänna råd riskerar att få till följd att handlingsprogrammen ökar betydligt i detaljeringsnivå och omfattning, vilket innebär att de går emot den övergripande politiska nivån som de ska hålla. Ett tydligt exempel är beskrivning av förmåga för varje typ av olycka, i fredstid och under höjd beredskap – per nyckeluppgift, geografi och variation i tid. Kravet på ökad detaljeringsnivå bör även värderas utifrån ett säkerhets- och sekretessperspektiv (t ex med avseende på specialresursers placering). Det bör övervägas om denna typ av detaljerade uppgifter istället kan redovisas övergripande i handlingsprogrammet, med vidare hänvisning till lokala dokument. Se även kommentar per paragraf.
- Kommunen ska ha ett handlingsprogram och kommunen bestämmer hur handlingsprogrammet ska antas inom de ramar som gäller för kommunal verksamhet enligt Kommunallag (2017:725). I detta sammanhang kan konstateras att olika begrepp används. I Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) 3 kap. 3 och 8 §§ anges att kommunen ska *anta* handlingsprogrammet medan det i föreskriftstext (6 §) anges att det ska framgå när handlingsprogrammet är *fastställt* och av vem. I den tillhörande handboken (remissutgåvan) anges vidare att det ska framgå vem som *tagit beslut* om handlingsprogrammet i dess helhet. Begreppen *anta*, *fastställa* och *besluta* får närmast anses synonyma, men det kan ändå framhållas att användandet av olika begrepp här kan skapa en otydlighet.

Vad gäller frågan om att fastställa/besluta om handlingsprogrammet i dess helhet vill RSG framhålla följande. Ett kommunalförbund kan besluta beträffande de delar av LSO-uppdraget som förbundet fått överlåtet på sig från sina medlemskommuner (enligt förbundsordningen). De delar av LSO-uppdraget som alltiämt ligger kvar på respektive medlemskommun ska dock respektive

medlemskommun besluta om.

Frågan är då om det kan finnas olika beslutsfattare för olika delar av ett handlingsprogram samtidigt som ett organ ska besluta om handlingsprogrammet i dess helhet. Är *ett organ* ("någon") behörigt att besluta om/fastställa handlingsprogrammet i dess helhet, om det inte är inom samma juridiska person? För att mandat ska finnas att besluta om helheten borde övriga organ (då det inte är inom samma juridiska person; olika medlemskommuner jämte ett kommunalförbund) behöva överlåta beslutanderätten på det organ som ska besluta om helheten. Är tanken att avtalssamverkan ska användas? Kan ett sådant krav ställas i föreskrift, att *ett organ* ska besluta om/fastställa handlingsprogrammet i dess helhet eller bör det istället förskrivas att någon ska samordna eller sammanställa helheten? Om det sedan är kommunalförbundet eller medlemskommunerna som ordnar med att sammanställa handlingsprogrammet i dess helhet torde vara upp till kommunerna att bestämma.

- Byggnation utförs enligt plan- och bygglagen, med föreskrifter och allmänna råd i Boverkets byggregler (BBR). I BBR refereras till kommunens handlingsprogram gällande förutsättningar för utrymning genom fönster med hjälp av räddningstjänst. Även gällande räddningsväg refereras till kommunens handlingsprogram. Lämpligt att MSB möter referensgivningen från PBL och dess förväntan på handlingsprogrammen, samt även i detalj kommentera nomenklaturanvändning gällande tid. Tid från samtal till 112 till att första räddningsresurs anländer till olycksplats är det mest relevanta tidsmättet och bör användas, men det behövs även beaktas att BBR använder insatstid. Se även detaljerad kommentar per paragraf.
- En förutsättning för effektiv räddningsinsats är tillgång till brandvatten. Området saknar tydlig regelstyrning i detalj, men det finns pågående initiativ på vägledande nivå. Brandvattenförsörjning bör tas upp i handlingsprogrammet på lämpligt sätt och behöver då tas upp i föreskrifterna.
- Räddningstjänst under höjd beredskap skulle med fördel kunna redovisas i sin helhet i ett eget kapitel i handlingsprogrammet. Det skulle ge en mer sammanhängande bild av förmågan under höjd beredskap, samt underlätta för läsaren och öka tillgängligheten till handlingsprogrammet.

Synpunkter på förslaget till föreskrifter och allmänna råd

Avsnitt, kapitel, paragraf, sida	Kommentar	Förslag till ny text
Handlingsprogrammets struktur och innehåll 3 §	Olyckor och förmåga under höjd beredskap bör endast hanteras i handlingsprogram för räddningstjänst, inte för förebyggande verksamhet. Tydliggör avgränsningen.	
Handlingsprogrammets struktur och innehåll 3 §	"Handlingsprogrammet ska återge det aktuella läget i kommunen avseende riskbild, mål, förmåga och verksamhet." Ordval "aktuella läget" bedöms olämpligt. Handlingsprogrammet ska beskriva de faktiska förhållandena, men är även ett planeringsdokument under dess giltighetsperiod, vilket bör rymmas i beskrivningen.	Använd begreppet "faktiska förhållanden" istället. "Handlingsprogrammet ska återge de faktiska förhållandena i kommunen med avseende på risker, förmåga och verksamhet samt ange lokala verksamhetsmål."
Risker - Övergripande beskrivning 7 §	Inte alltid relevant med sannolikhet eller frekvens kring händelser. Undvik att paragrafen ger tvingande effekt att sannolikhet eller frekvens behöver anges.	

<p>Risker - Beskrivning per olyckstyp 8 §</p>	<p>Att varje olyckstyp även ska beskrivas utifrån att den inträffar under höjd beredskap ger en alltför hög detaljeringsgrad som inte är önskvärd i handlingsprogram.</p> <p>I enlighet med övergripande kommentar anses det lämpligt att höjd beredskap samlas under särskilt kapitel.</p>	
<p>Förebyggande - förmåga och verksamhet 12 §</p>	<p>Paragrafen ställer förväntan på att kommunen ska beskriva hur verksamheten är planerad och ordnad för att nå upp till de lokala verksamhetsmålen.</p> <p>Planering och organisering för att uppnå målen sker ofta efter att handlingsprogram har beslutats och ska omsättas, vilket följaktligen försvårar att beskriva det på förhand. Kommentaren gäller även för 13 §.</p>	
<p>Förebyggande - förmåga och verksamhet 12 §</p>	<p>Omformulering av paragraf</p>	<p>12 § Med förmåga att förebygga avses möjligheten att innan en olycka äger rum åstadkomma effekt genom att minska sannolikheten eller frekvensen för olyckan eller minimera konsekvenserna av en olycka</p>
<p>Räddningstjänst – förmåga och verksamhet – Övergripande</p>	<p>Punkt 3: "Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs när samtliga delar av kommunen, inklusive larmhanteringen."</p>	<p>"Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen."</p>

<p>beskrivning 13 §</p>	<p>Utifrån beskrivning framgår att larmhanteringen ingår, vilket innebär att särskild kommentar ”inklusive larmhanteringen” är överflödigt och kan strykas.</p>	
<p>Räddningstjänst – förmåga och verksamhet – Övergripande beskrivning 13 §</p>	<p>Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen ska redovisas.</p> <p>Tidsmättet är relevant för såväl allmänhet som politik, men föreskrifterna behöver även förhålla sig till befintlig bygglagstiftning som berör räddningstjänstens verksamhet och som nyttjar tidsmättet insatstid i samband med räddningsinsats.</p> <p>I allmänna råd till Boverkets byggregler (BFS 2011:6, avsnitt 5:13) finns hänvisning till att bedömning av insatstid kan baseras på kommunens handlingsprogram enligt LSO.</p> <p>Handlingsprogram behöver förhålla sig till bägge tidsmått.</p>	
<p>Räddningstjänst – förmåga och verksamhet –</p>	<p>”Kommunen ska beskriva hur förmågan varierar inom kommunens geografiska område och över tid.”</p>	<p>”Kommunen ska beskriva hur förmågan varierar inom kommunens geografiska område samt i tid.”</p>

<p>Övergripande beskrivning 13 §</p>	<p>Förtydliga innebörden av / omformulera "över tid", då det kan tolkas som att förmågans förändring över en lång tidsperiod ska beskrivas.</p>	
<p>Räddningstjänst – förmåga och verksamhet – Beskrivning per olyckstyp 14 §</p>	<p>Handlingsprogram ska vara övergripande. Beskrivning av inledande och skadeförloppsbrytande uppgifter, samt nödvändiga resurser, per olyckstyp, i fredstid och under höjd beredskap. Detta även med variation i geografi och i tid. Sammantaget ger detta alltför för stor detaljeringsgrad samt utrymmeskrävande i ett handlingsprogram. Mer attraktivt att handlingsprogrammet innehåller en övergripande bedömning av förmågan med hänvisning till underliggande dokument som i detalj beskriver förmågan och som överensstämmer med lokal struktur. För att fylla en god funktion bör nyckeluppgifterna vara desamma för alla räddningstjänster. Eftersträvsvärt är då att de är nationellt framtagna.</p>	

	<p>Uppläggets mervärde lokalt är inte självklart och statens intresse av jämförbarhet på denna detaljeringsnivå bör ske på annat sätt än via handlingsprogram.</p>	
<p>Ledning i räddningstjänsten 16 §</p>	<p>Punkt 3 "Tid från att larmet inkommer till 112 till att kommunens tillgängliga resurser för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbete"</p> <p>Avser punkten anspänningstid för ledningsfunktioner inom räddningstjänsten? Förtydliga om det inte hanteras via föreskrifter kring ledningssystem.</p>	

Göteborg 2021-04-15

Lars Klevenstam
Förbundsdirektör